

Писати як дихати. 62 дні творчої свободи

КУПИТИ

Про книгу

«Писати як дихати» - книжка для роботи, відпочинку і натхнення. Тут ви знайдете прості, мудрі, легковтілювані ідеї та поради, які стануть частиною вашого життя і повсякденної письменницької практики.

ТАІС ЗОЛОТКОВСЬКА

ПИСАТИ ЯК ДИХАТИ

62 ДНІ ТВОРЧОЇ СВОБОДИ

Таїс Золотковська
Писати як дихати

62 дні творчої свободи

Видання друге

УДК 82-3

379

Золотковська Таїс

Писати як дихати. 62 дні творчої свободи / Таїс Золотковська. – Чернівці : Книги – XXI, 2022. – 304 с.

ISBN 978-617-614-343-7

«Писати як дихати» – книжка для роботи, відпочинку і натхнення. Тут ви знайдете прості, мудрі, легковтілювані ідеї та поради, які стануть частиною вашого життя і повсякденної письменницької практики.

«Писати як дихати» – це книжка-імпульс. Її інтерактивна частина спонукає до творчості і водночас задає ритм та сприяє створенню звички писання, а разом – і письменницької самодисципліни.

Усі права застережено. Жодну частину цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва.

© Книги — XXI, 2021

© Таїс Золотковська, 2021, текст

© Оксана Драчковська, 2021, обкладинка

ISBN 978-617-614-343-7

Моєму мамові,
Атанасіо Золотковському

Любий татау,
я запрошую вас до
зайнятків з мейншпінгкою
практикою. Вона допоможе
намати легко, роздавити ся
отрасу на фігурні радість
творчості. Ми зосередимося
на написанні текстів,
на об'єктивних поняттях, на
побудові зовнішнього
світу та внутрішнього
історій.

Книжка складається із 62 розділів, які ви можете прочитати двома способами.

Перший – від початку до кінця за кілька вечорів. Кожен розділ може бути прочитаний як окремий есей, використаний на заняттях з красного письменства, копірайтингу та сторітелінгу.

Другий – самостійно або разом із однодумцями пройдіть марафон з написання текстів, тривалістю у два місяці та один день. Читайте по розділу на день, виконуйте завдання, які знайдете в середині або в кінці розділів, пишіть відповіді.

Обравши другий спосіб, ви при звичаїтеся до письма і глибше зрозумієте, як працює ваша уява.

Есеї складаються з роздумів та порад з письменства, що оформлялися впродовж мого двадцятирічного шляху

в літературі (публікації десяти книжок, викладання творчого письменства у понад 1500 авторів і навчання у тренерів із Ізраїля, Італії та США).

Листи від читачів моєї першої книжки з творчого письменства «Пиши. Легкий шлях від ідеї до книжки» надихнули мене написати другу, в якій я заглибилася у тему зв'язків між природою, буденним життям та творчістю. Сподіваюся, що «Писати як дихати» не лише наблизить вас до письменства, а й нагадає про цінність природи, неспішний ритм життя та отримання задоволення від кожної нашої хвилини на Землі.

«Писати як дихати» призначена для широкої аудиторії і допоможе читачам без спеціальної освіти розпочати писати, зробити письменство щоденною практикою та посилити письменницькі навички.

Мета книжки – допомогти автору зробити письменництво щоденною практикою, навчитися завершувати розпочаті тексти та відновити зв'язок з природою.

James Earl

Найприємніша річ у світі – починати читати або писати книжку. Ось і зараз, закінчивши рукопис «Писати як дихати», я повертаюся до його перших сторінок, написаних півтора року тому. Ніби із машини часу, я бачу себе: навсидячки перед каміном, ручка зависла над жовтим аркушем лінованого паперу.

М

ісце дії – Греція, острів Занте, Закінтос, що тисячоліттями живе, квітне, співає й танцює в Іонічному морі.

Уявляю вас, любий читачу, в затишній кімнаті. Темрява обізняла місто, а ви створили власний острів із торшером на високій металевій ніжці замість сонця. Він м'яко висвітлює ваші плечі, бильця фотелю кольору моря та сторінки цієї книжки.

Або історія інша: ваш острів розташований глибоко всередині, прихований від очей інших людей. Ви можете бути на ньому будь-якої миті, варто лише розгорнути книжку.

Ви мчите під землею, у вагоні метро, відчуваєте поштовх ліктя дівчини, що занурилася в телефон. Хто вона? Чим вона живе? Грає, листується з мамою, закохується – просто зараз – або мріє про роботу фотографині? Вона не помічає вас, людину, що тримає книжку в руці, а насправді блукає розлогим піщаним пляжем. Прохолодні хвилі торкаються щиколоток та пробуджують вашу уяву.

Ми крокуємо з вами пліч-о-пліч і починаємо розмову про письменство, острів Занте, де тепер мої чоловік, дім, садок, собака та письмовий стіл. Розмовлятимемо про секрети творчості та шлях, який долає кожен митець.

Більшість розділів містять завдання для вас. Ви можете писати на самоті або приносити книжку на зустрічі Клубу Анонімних Авторів, писати з групою і зачитувати тексти вголос.

Якщо ви, як і я, прокидаєтеся вранці з однією думкою: «*Мерщій, писати!*»; якщо ви, як і я, попри всі перепони домашнього та робочого повсякдення, жадаєте писати; якщо ви, як і я, інколи почуваетесь непевнено під час письма, але насправді маєте наміри зробити письменство частиною свого життя; якщо ви дихаєте, радієте кожному промінчику сонця та живете книжками — прочитаними і написаними, — ходіть зі мною. Ми простежимо зв'язок між природою та письменством і побачимо безкрайній обрій творчих можливостей.

Пишіть. Розкажіть, чому ви пишете? Що штовхає вас уперед, розповідати історії? Пишіть десять хвилин.

Пишіть!

Handwritten signature or name in cursive script, possibly reading "H. J. Gammock".

Robertson
Crawley

К оли я сідаю за стіл, щоби писати, то покладаюся на творчий процес. Без довіри до себе автор залякне, сумніватиметься й так і не зрушить з місця, загубившись у білизні чистого аркуша.

Ви можете не знати заздалегідь, скільки сторінок напишете або про що саме писатимете. Не контролювати процес творчості, довіряти йому – це той шлях, який приводить до справжньої, не надуманої історії.

Я намагаюся розгледіти історію внутрішнім поглядом і не контролювати події, які проведуть персонажів від початку до кінця історії. Я покладаюся на волю своєї уяви.

Якщо ви вже знаєте окремі епізоди свого твору – почніть писати їх. Не знаєте – прямуйте навпростець: історія там, всередині вас, і вона обов'язково покажеться на поверхні. Треба сісти за стіл й розпочати писати.

можливо своїми

Не думайте про процес писання до того, як беретеся за роботу, не переймайтеся через те, що саме напишете у першій чернетці. Ви матимете весь час на світі, щоб зрозуміти логіку дій персонажів, сюжетну арку та ключові розділи. А поки, на початку, розслабтеся і почніть.

Довіряйте світлу, яке пропускаєте крізь себе, творіть від широкого серця. Пишіть без очікувань від себе. Ви можете писати тільки так, як пишете ви. І цього достатньо для початку. Довіряйте процесу.

Аби насолодитися свободою творчості, *малюйте словами*. Згадуйте деталі, речі, дії. Описуйте те, що ви бачите перед собою або в уяві. Геть мапи! Сьогодні ми блукаємо в чарівному лісі. Не контролюйте, куди прямуєте, – і подорож стане захопливою. Письменник – провідник.

Пишіть у кав'ярні або за обіднім столом. Сьогодні вашою музикою є голоси людей та дзвін ложечок об чашки. Перейдіть до іншого формату існування – свідка, який фіксує найменші деталі.

Пишіть. Тридцять хвилин про форшмак, «Наполеон» чи борщ, які готували ваші мати, бабуся, тітка чи батько. Чи довірили вам сімейний рецепт? Які смаки, звуки, запахи супроводжували приготування та споживання традиційної у вашій родині страви?

Пишіть!

гофрируемые

Виктор Гаттга
гд. Др. прак. друк. а

Ми спостерігатимемо за квіткою,
яка живиться від води й добрив. Це навчить
уповільнюватися, продовжувати працювати,
докладати зусилля.

*В*аше завдання на сьогодні: придбайте домашню рослину. Зробіть із купівлі троянди або кущика хризантем особливу подію. Пам'ятаєте стрічку про Леона-кілера? Він повсякчас оприскував темно-зелене округле листя аглаонеми, що росла в горщику.

Коли ми піклуємось про щось живе, то й самі стаємо живішими. До речі, це один із методів зробити персонажа історії симпатичнішим. Якщо герой піклується про маленьку беззахисну істоту, його наміри вже не можуть бути егоїстичними.

Отже, діятимемо, як *Леон-кілер*, тільки наприкінці цієї вправи, на відміну від драматичного протагоніста, ви глибше зануритесь у письменницьку практику.

Рослини допомагають нам усвідомлено дихати. Дихання допомагає розуму очиститися та писати далі. Вдягніть гарну сукню перед зустріччю з вашою рослиною. Намисто, сережки. Або випрасуйте сорочку для вечірок з друзями, яку ховаєте

Діяти, як Леон-кілер

у шафі. Приділіть увагу деталям. Опинившись у квітковій крамниці посеред глибоких солодкавих ароматів лілій та півоній, рано-вранці зрізаних флористами, не поспішайте. Оберіть квітку в горщику, яка запала вам у серце. Не найдорожчу або найдешевшу. Якщо закохалися в пурпурову фіалку з пухнастим листям, забирайте її додому. Розмовляйте з квітами та знайдіть ту, що відповідь вам.

Коли ви оберете рослину, варто буде зробити ще одну річ.

Наступна зупинка – канцелярська крамниця. Інструменти, яких ви не жалітимете, а будете вільно користуватися ними. Наталі Голдберґ розповідає, що пише в простих зошитах із кумедними малюнками на обкладинках. А ручки вона любить зручні, ще й називає їх «швидкими».

У цій книжці я говоритиму про природу, сад, рослини, хвили та хмари. І практичною частиною книжки є письменницькі завдання та піклування про власний садок. Торкатися, вдихати аромат, поливати, дбати. Ваше завдання на наступні п'ятдесят дев'ять днів – зберегти рослину живою та щасливою. Охороняйте її від спеки й холоду, дізнайтеся, як піклуватися про вашого нового домашнього улюбленця: чи любить він сонце або тінь, як часто потребує поливання. Перебувайте тут і тепер, коли ви оприскуєте та протираєте від пилу листя рослини, підрізаєте її стеблини. Описуйте свій досвід щодня, навіть якщо нічого – ніби-то – не змінюється.

Піклуючись про рослину, спостерігаючи за тим, як вона розвивається та змінюється, ми глибше розуміємо письменницьку практику. Ми живимо творчість книжками, розмовами, думками, пишемо та редагуємо й поволі утверджуємося в майстерності.

приділяйте зручну ручку
та простий зошит

Але не зауважуємо цього. Ми поливаємо рослину, повертаємо її до сонця, спостерігаємо за листям, що розпускається та опадає, і практика заземляє нас. Робить справжніми. Виводить із віртуального простору в реальний.

Якщо у вас багато рослин, однаково заведіть ще одну орхідею. Вона буде вашою спеціальною письменницькою квіткою. Назвіть її ім'ям вашого улюбленого персонажа – Клариса? Або письменника, роботами якого захоплюєтеся, – Сергій? Поливайте її, оприскуйте, розмовляйте. І вона ростиме й віддячуватиме вам творчістю та натхненням.

Пишіть. У простенькому зошиті записуйте щодня дві речі:

1. Чи писали ви, з чим стикнулися в процесі, що змінилося.
2. Опишіть день, проведений із вашою рослиною. Як вона змінилася, як змінилися ви.

Пишіть. Заведіть звичку: лишень ви попідкувалися про рослину, пишіть принаймні п'ятнадцять хвилин. Пишіть оповідання, вірш, роман, есей – що завгодно. Попідкувалися про рослину – потурбуйтеся про свою душу.

Kristina
Kraeger

Кімната з краєвидом – розкіш, яку має дозволити собі кожен автор. Заради експерименту спробуйте писати біля вікна та зафіксуйте різницю, яку відчуєте. У моєму кабінеті є кутовий стіл. На шкільній парті з грецької школи стоїть комп'ютер, а за ним височіє жовта стіна і коркова дошка. Тут я редагую тексти, листуюся з резидентами «Дому Автора» та друзями. За дерев'яним ікеєвським столом, що стоїть упритул до вікна, я пишу та спостерігаю за кривою острова. Вона починається з озера Кері та рухається до пляжу Геракас, де в травні гніздяться черепахи «*Каррета-Каррета*».

*Б*арви моря та неба змінюються сотні разів на день. Металева поверхня моря перетворюється на глибоку блакить. Небо розфарбоване шампанським кольором, який перетікає у лазуровий.

Щоб увійти в письменницький потік, я описую словами краєвид за вікном. Він один і той самий: пальма, жовтий дім сусіда, дах церкви, але щодня – інакший. Одного дня вітер гонить пухкі сіробокі хмари над оливковими гаями. Іншого – море схоже на біле простирadlo, розтягнуте по кутах дівочого ліжка.

Пишіть. Опишіть сотнею слів краєвид, який відкривається очам, як він змінюється, поки ви пишете. Десять хвилин.

Поки пишете, вдивляйтеся в море або в небо, розглядайте їхні кольори, хвилі на воді та зміну світла.

Легко писати, коли за вікном – ідеальний пейзаж. Ніби штамп зі стрічки про письменника. Але до літа 2018 року, коли

ми разом з котями переїхали на острів, я бачила крізь вікна зовсім інші речі. Сіру дев'ятиповерхівку, лани, що тягнулися до обрїю, купол міської синагоги. Останній вид із вікна – дах будівлі поруч із квартирою та фабрика, на якій варять хло-рофіліпт, на вулиці Воробйова в Харкові. Щодня за шибками величезних вікон снували люди в білих шапочках та халатах; час від часу один із них підходив до вікна, всідався на широке підвіконня, запалював цигарку і теревенив з колегами.

У дворі того ж харківського будинку є п'ятиповерхівка, зведена архітектором Бекетовим. У ній розташувався гуртожиток і масажний салон. Влітку щасливі люди, які там жили, готували шашлики та слухали Ірину Алєгрову. Писалося про них легко. Сидячи на балконі, який слугував мені за письменницьке сховище, я нотувала плітки, хихотіння, запахи та кольори ночі.

Якщо ви відчуваєте, що не можете припинити займатися домашніми справами або дивитися телевізор, зробіть для себе одну річ просто зараз: відкладіть книжку, визирніть у вікно й пильно подивіться. Опишіть щось одне: цегляну стіну, клен, собаку, повію в порваних колготках, старий «москвич», підлітків, які їдять фалафель на вулиці. Видом із вікна не завжди має бути море, оливкові дерева, кущі червоної герані. Письменник працює з тим, що бачить перед собою.

Почнемо писати з краєвиду. Виходимо за рамки звичайного бачення, дивимося уявою, дозволяємо їй танцювати ручкою на папері. Чуємо хриплий голос співачки з 90-х, шепіт коханців, відчуваємо запах підсмаженого м'яса, парфуми – солодкі, липкі і дешеві...

Пишіть. Опишіть інший вигляд зі свого вікна. Деталі, персонажів. Що ви бачите? Чого не бачите, але уявляєте? Десять хвилин.

Я впевнена, яким би він не був, ваш краєвид сповнений справжнього життя.

prof zafprofcom:
fhpulhate do zbirzfk
iztrek chrbat

С

пека до останнього камінця огорнула острів, учепилася зубами в кульбаби та кропиву, нагріла море, висушила траву в оливкових гаях на сіно. Я прокидаюся о сьомій ранку, сонце вже зійшло, а мені час сповзти з ліжка, бризнути в обличчя теплуватою водою з-під крана, відчинити двері з москітною сіткою та вийти слідом за Розою у двір. Життя влітку складається з простих ритуалів: двічі на день вигуляти собак, доторкнутися до кори мигдалевого дерева, що росте обіч курної дороги, і невмисне глянути: чи не розпустилася, не розкрилася оксамитова шкірка на його довгастих плодах, яка щільно їх обіймає. О п'ятій вечора ми ідемо на пляж, занурити тіла й голови в солону воду. Бірюзова, тиха, наче щеня, що награлося за день, вона лащить до стомленої шиї, розпалених плечей. Море дбайливо тримає дітей на поверхні: вони розгрібають літо розкритими долонями. Пальчики розставлені, наче промені.

Сонце неспішно котиться до обрію – біла куля не здає позицій, підсвічує жовту траву, заливаючи острів м'яким с'явом. Ще не підпалить, не цього разу, але скоро, скоро спалахне одна, друга пожежа. Вогонь хапатиме залишки хвойних дерев, закушуватиме оливкові гаї.

Повернувшись із моря, ми втрюх – Роза, сусідський пес Зевс і я – сходимо на пагорб. Кожен крок дається нам із зусиллям. Акіта-іну зволікає, впирається чотирма лапами й усім своїм виглядом демонструє: ні, я сьогодні не працюватиму. Ще чого, літо ж – цикади повсюди кричать на весь голос, і працювати влітку, як і в неділю, – гріх. Роза дивиться на Зевса, на його безмовну боротьбу зі мною: не допомагають ні вмовляння (*«ще крок, ще крок»*), ні підкуп собачим печивом, за яким довелося спеціально їхати в місто. *«Дякую, умм-умм, за печиво. Але нагору я однаково не піду»*, – бурчить пес. Протистояння триває. Зрештою, під легкі наспіви сонати № 17 Моцарта в моєму виконанні, нещасні собаки починають рух. Ми повільно ступаємо вгору. Долаючи поворот за поворотом. Навколо тягнеться острів. Що вище ми підіймаємося, то довше витягує він спину. Бовваніє дзвіниця головної церкви, названої на честь святого Діонісія, що височіє посеред міста, біля порту. Ближче стає й Кефалонія, сусідній острів, – визирає зліва, за вузькою смужкою розмитого морського полотна.

Кілька днів у мене не було зв'язку з текстом. Літо приходить, тупотить ногами по піску й камінні та охоплює мене всю – думки сповнені тріскотіння цикад, тіло розтоплене, немов чедер на сковорідці. Що довше не пишеш, то віддаленішою здається творчість. Іноді писати не виходить і, знай собі, дрейфуєш

у липневому лихолітті. Як не втратити зв'язок із текстом, та й із собою, коли писати геть не хочеться?

Робіть щось для свого тексту щодня.
Якщо не можете зрозуміти,
куди рухатися далі, перечитуйте.
Редакція написана. Зробіть нашу
думку для розвитку подальшого сюжету.
Не здавайтесь. Зберігайте контакт
зі своєю роботою. Показуйтеся перед
тисльовим столбом хоча б на щодня
щодня.

Ми йдемо із собаками на гору, крок за кроком. Наша трійця не досягне вершини, що поросла будяками і дряпучими кущами. Але маленькі перемоги здобудемо: розімати лапи, пограти з пластиковою пляшкою, яку турист кинув на дорозі, виправити кілька помилок або переписати речення. Зевс не противиться, й ми забираємося все вище. Ось уже знайома нам біла дорога, вздовж якої в березні розпускається календула. Що далі ми йдемо, то бадьоріше собаки мчать угору. Зевс натягує повідець,

Роза скаче навколо нас, безтурботна. Я дивлюся на годинник – наша прогулянка закінчується, приходять час інших ритуалів: читання перед сном, спостереження за зміною кольорів над окрайкою моря на горизонті, поливання троянд і винограду. Зевс знову впирається. Ми повертаємо. Роза нетерпляче махає хвостом, і тепер уже собаки тягнуть мене вище і вище на пагорб. Ми зробили частину роботи, просунулися вперед. І зупинитися не хочеться. Так би ще йти вгору і вгору, підкорювати нові вершини. «*Завтра продовжимо*», – проголошую я. Втоплені, ми бредемо додому, наші тіні витягуються на вищербленій дорозі, подовжуються. Рукопис зростає. Вдосконалюється.

Ви попрацювали сьогодні, й це все, що має значення.

Пишіть. Наступного разу, коли обставини націляться проти вас і здаватиметься, що немає часу на роботу, зробіть усього кілька кроків назустріч своєму рукопису. Вам не потрібно підкорювати Еверест. Візьміть одну сторінку, з останніх, які написали, – перечитайте і зробіть правки. Почитайте вголос – якщо побачите необхідність у редагуванні, переписіть кілька речень. Це небагато, але досить, щоби відчути, ні, не контроль, а зв'язок зі своєю творчістю.

Пишіть!

ура сторитка гур бас!

проф за проф ом:

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати далі,
придбайте, будь ласка,
повну версію книги.

Рекомендована література

Порцелянова лялька.
Роман

Спадщина тисячоліть:
Українська мова. Чим
вона багатша за інші?

Три обіцянки. Роман

Босоніж на оливі

Київські канікули.
Роман

Країна призначення

Перейти до категорії
Книги

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ